

„Nem szeretek mindig egyfelét írni, vagy nem is tudok talán. Időnként elkalandozom másüvé. (...)

Ez abszolút az a műfaj, amiben a nagyérdemű dönti el, hogy mi az, amit olvasni kíván és mi az, amit nem.”

Haragban a Halkirálynővel

Tizenhárom kérdés Vavyan Fable-nek

Nem mondtuk, hogy túl sokat tudunk Vavyan Fable-ről. Azon túl, persze, hogy ő írta a nagy sikerű „Halkirálynő”-sorozatot és egy sor más könyvet, melyekkel – magyar író létére – milliós példányszámmal ért el.

Hogy az író érdekes egyéniség, ahhoz kétség nem férhet, erről meggyőződhetünk a beszélgetés során. Mindenekelőtt természetesen arra voltunk kíváncsiak, hogyan lett Molnár Évából Vavyan Fable.

– Úgy lettem Vavyan Fable, hogy írtam a képzeletbeli helyszíneken játszódó történeteimet és úgy gondoltam, hogy a környezethez illő névvel volna szerencsés megjelölni őket.

– Gondolta-e, amikor pontot tett első sikere, a „Halkirálynő” végére, hogy egy csapásra népszerű lesz, sőt, egyes kritikuskok is elismerően nyilatkoznak Önre?

– Nem gondoltam. Én azt a könyvet teljesen magamnak írtam. Akkor már hevert két másik kézirat is a fiókomban, egy pillanatig sem gondoltam, hogy valaha is megjelenik. Azonban a barátom elolvasta és úgy döntött, hogyha én nem megyek utána, akkor majd ő útjára indítja ezt a kéziratot.

– Rögtön regény írt, vagy próbálkoztál rövidebb műfajokkal is?

– Időnként jöttek rövidebbek is, amelyek nem akartak elregényesedni. De többen is azt mondták, hogy ez nem az én műfajom. Annak idején, tizenegy éves koromban, amikor elkezdtem írni, először mindenféle krimiket, indiánregényeket írtam, majd baráti tanácsra rendes dolgokat is, ám mindig előbújt belőlem az a kisördög, aki bennem lakik, és aki ellen nem tehetek semmit. Nekem ilyen könyveket kell írnom, mert valaki a fejemben ezt diktálja.

– A „Halkirálynő” sikere után az olvasók újabb és újabb folytatásokat vártak, de Ön olyannyira nem engedeti a csábításnak, hogy a Halkirálynő-sorozatot, a kötetek számát tekintve elenyésző része eddigi életművének.

– A Halkirálynőre megharagudtam egy picit és csak most érzem, hogy kezdek fölegedni. Nagyon-nagyon szeretem ezt a sorozatot, csak amikor valami mást írtam, akkor azt fáttyúként kezeltek a kiadók, a terjesztők és az olvasók is. Bennem viszont lakik egyfajta konokság és

● Én ezt nem szándékosan csinálom

megmondtam mindenkinek: addig nincs Halkirálynő, amíg magamtól nem érzem úgy, hogy meg kell írnom a következőt.

– Ön a Chandler-féle kemény iskolához csatlakozott, a Halkirálynő-sorozattal legalábbis mindenképpen. Hirtelen nem is tudnék másik olyan trónost említeni világszinten sem, aki ugyanezt tette volna. Hogyan talált rá erre a műfajra?

– Azt hiszem, a műfaj talált rám. Az mindenképpen motivált, hogy nagyon nagyra tartom Raymond Chandlert. Marlowe-t nagyon kedvelem a papírcsacskóba csomagolt laposúveggel a zsebemben, és az nagyon szimpatikus nekem, hogy kimegy a hegyoldalba és ott virágmagokat gyűjt.

– Más szerzők is voltak ilyen nagy bátással Önre?

– Nem tudom, érződik-e az írásaimon Gerald Durrell hatása. Tőle egyfajta derűs önironikus és ironikus, nagyon sok szeretettel áthatott élet-, állapot- és természetleírást lehet elsajátítani anélkül, hogy az ember észrevenné, hogy tanítják és tanul. Hrabal derűje, nyugalma, Kosztolányi hihetetlen bölcsessége és Rejtő humora is hatottak rám. Őket nagyon nagyra tartom, és szeretnék a magam műfajában olyasféle színvonalra emelkedni, mint ők a magukéban.

– Pár éve az a hír járta, hogy a népszerű regények írói fekete bőrűeknek számítanak a magyar írói társadalomban. Változott valamit a helyzet azóta?

– Most talán nincs akkora láma, mint volt tavaly ilyen tájt. A legjobb barátomat egyébként éppen akkor ismerem meg, amikor mindenféle támadások értek. Egy napon föl hívtam egy ember, aki azt mondta, hogy ő költő, és mivel nagyon kedveli a regényeimet, szeretné a most megjelent kötetét nekem dedikálva átadni. Azt hittem, valaki mókázik velem, és rendkívül rossz néven vettem. Aztán másnap megjelent a levélszekrényemben a verseskötet. Azóta ez a költő a legjobb barátom.

– Fölfogható-e egyfajta sznobizmusként az olvasók részéről, hogy szívesebben fogadják az olyan könyveket, amelyek nem magyar név van szerzőként feltüntetve?

– Nem hiszem, hogy erről szól a dolog. Inkább arról, hogy a múltban megjelent magyar krimik a Balatonon játszódtak és megvoltak ezek a jó magyar hőnalj- és láb-szajú részleteik, amiket nem kívánunk az olvasók. Valószínűleg többen nézik a Dallast, mint a Szomszédokat, mert kevésbé érdeklik őket a földhözragadt dolgok.

– Gondolt már filmforgatókönyv írására?

– Kerestek már meg ilyesmivel, de nem valamelyik regényemre gondoltak, hanem hogy egy adott színésznek írjak szerepet. Amikor leültünk tárgyalni, az is kiderült, hogy a párbeszédet ők írják. Egy többrészes sorozatról lett volna szó, határidővel. Azonban én írás közben is szünetlen személység vagyok, és ha

valamitől bedugul az agyam, akkor az a határidő.

– Önnek évente egy, legföljebb két új könyve jelenik meg. Nehezen ír, vagy csak nem akar a mennyiséggel a minőség rovására dolgozni?

– Már három éve készülök egy kertes könyvre. Ez rendkívül sok időt felemészt. Sokat kell tanulnom, valósággal botanikussá képeztem magam. Sokat utazunk, fényképezünk, sok arborétumot, kertet nézünk meg. Nagyon élvezem mindezt, de ez okozhatja, hogy évente csak egy kalandregényt írok. Ha elkészül ez a kertes könyv, ami valószínűleg öszre jut el a nyomdáig, akkor utána elképzelhető, hogy visszatérek a régi témához, és még az is előfordulhat, hogy évente két könyvet írok.

– Mielőtt nyomdába adja, önmagán kívül „tesztelteti”-e valakivel a kéziratát?

– Fent nevezett legjobb barátom szokta őket elolvasni, az ő véleményére szerfelelt adok. De általában én is érzem, hogy ez most az olvasóké vagy az én kedvencem lesz. A baráti körömben nagy kedvenc a „Mesemaron”. Sokáig nekem is ő volt a kedvencem, aztán kiütötte az „Álomhajszá”, amit aztán megelőzte a „Jégtánc”. Talán a „Pepita macska” az, amit nem folytatnék, de például a „Vis Majort” folytattam és erősen gondolkodom, hogy ebből még lesz néhány, mert a szívhöz nőttek azok a hősök.

– Van valamilyen titkos vágya az írással kapcsolatban?

– Ó, igen. Szeretnék egyeb európai nyelveken is megjelenni. Egy novellám már megjelent ékes cseh, illetve német nyelven egy osztrák antológiában. Néhány éve készülök rá, hogy írok egy karácsonyi történetet, természetesen a megátalkodott Fable-stílusban. Ez nem okvetlenül kalandregény lesz, hanem a szórakoztató műfajnak egy másik ága.

– A „Fable” név angolul bozzávetőlegesen mesét, mesélőt jelent. Ez tekintetbe egyfajta bitvallásnak is?

– Ez az a kifejezés, amit nem kedvelek, de lehet így is nevezni. Azt gondolom, hogy azokra a mesékre, vagy azokhoz hasonlókra, amiken a gyermekek felnőnek, a felnőtteknek is szükségük van. Mielőtt elkezdenék írni, rettentően féltem a sötétben, de amióta ezeket a könyveket írom, megszűnt ez a félelmem, éjjelenként vígan sétálgatok a kertben. A mesék is félelmeiket, szorongásokat oldanak fel, egyben szórakoztatják, elaltatják a dedet. Azt hiszem, a felnőtteknek is azért van szükségük mesékre, mert a mindennapos problémáikat felnagyítva, más szemzőgből tudják megnézni, és ettől talán megkönnyebbülnek valamelyest.

Bányász J. István – Zoltán Csaba

Baka István

GUMILJOV A CSEKÁBAN

A börtönörök ólomlábat

Ólomgolyók váltják fel holnap reggel;
Már ballom: szürke angyalszárnyak-
Kal surrova hogy kísérnek a Mennybe.

Febér ingemet egyszer, de csak egyszer,
Átírt majd forradalmuk színe;
Mint zászlajuk, a vérem bíbor selyme
Kibomlik, ellobog a Semmibe.

Ólomgolyóként szálltam volna én át,
Szürkén e tarka földi életen, –
Meglelte mégis a költői vénát
És megcsapolta a Történelem.

Holnap az ég tarkóján felpiroslik
A Napkorong, mint kegyelemlovás
Kerek sebe; s a világról lefoszlík
Létem: azaz maga a Létezés.

Mert nem leszek, s ha nem leszek, ki tartja
Atlaszként ezt a glóbuszt még tovább?
Vagy tán verssor-veléseim, kibajtva,
Terennek új Oroszront, Afrikát?

Ólomgolyóként átsurrantam én a
Világon, s úgy szállt velem, mint soba
Még senkivel, az égen át a néma
Kométa: az Orosz História.

Nyikolaj Gumiljov, Anna Ahmatova első férje, az Afrika-kutató és háborús hős, ugyanakkor a századelő orosz lírájának egyik legvonzóbb alakja volt a bolsevik forradalom első költő-áldozata. 1921 augusztusában tartóztatta le és végeztette ki – koholt vádak alapján – a pétervári CSEKA. Gumiljov halála az orosz értelmiséggel való leszámolás nyitányát jelentette.

Nyikolaj Gumiljov

Hiéna

Abol a Nílus bömpölyög az éjben,
Hol csak madár jár és csapong a lepke,
A bűnös, ám csodás királyi némbor
Alusza siri álmát, elfeledve.

Káprázatot bint szét a sűrű éj a
Vidéken, kárbozott szirén a boldja,
S jó sápatag ködökben egy biéna,
Barlang-vacokból előlopakodva.

Otromba és düböd minden nyögése,
Nézése csüggeteg, baljóslatú, vad,
S ijesztő fogsora fenyegetése
Rózsás-fehér márványlapján a sárnak.

„Tekints reám, bold, ostobák szerelme,
S ti csillagok, ti karcsú látomások,
S te ében Nílus, vizeid terelve,
S ti pillangók, madárcajok, virágok!

Nézzétek mind, a szörzetem hogy áll föl,
Szemeimben mily gonosz tűz lángja gyullad!
Nem vagyok-e ugyanolyan királyi,
Mint az, aki e kövek alatt szunnyad?

A szíve telve volt csalással, és a
Szemöldöke, ha felvonta, halált szórt.
Akárcsak én, biéna volt, biéna,
Épp úgy megrészegült a vér szagától!”

Ijedt kutyák vonítanak az éjben,
A kunyobóban gyerek zokog, s az apja,
A fellab felriad, a komor dübében
Vad ostorát a szögről leakasztja.

Baka István fordítása

ők kérdezték és én nem szégyelltem elmesélni, mi vár rám. S ők nevettek, a sörtől és a sikeres vásárlásoktól bódultan, nevettek rajtam, hogy ismerve sorsomat, mégis továbbmegyek oda, ahol semmivé pusztul majd a levegő játéka.

Végleg elkerültek a hűsítő vesők. Évről év, s a táj elvesztette utolsó vizeit. Te utazókat vártál, hogy vesszenek bele a kihalt vidékbe, éhség és szomjúság fojtsa szívük dobbanását. Én, a pusztító is közéjük keveredtem. Velük bolyongok éjjel és nappal, pihenő nélkül, mert leülni, akár percre sem lehet, hisz a homok hol tűzforró, hol hideg tűz. Kutakodtunk, hogy va-

lahol meglegljük az oázist, a sivatagi orvosságot, s mikor már minden zeget és zugot átjártunk, valaki megszólalt közlünk: Ebben a pusztaságban nem lehetjük a sivatagi orvosságot. Mi sok víz kéne pedig – szólt egy másik –, hogy szívünk és testünk szomja oltódjék. Így igaz – helyeselt a harmadik –, s érdeemes, hogy ekként pusztuljunk el. Mind mondta a magát, sajnálva sorsát, hogy ilyen végre jutott... Csak én hallgattam, mint az eső, ami már Kairónál veszejti könnyeit, hisz jól tudja: miatta pusztul ki Afrika.

Háy János

Levél az afrikai lányhoz

tóled. És úgy surrantál el mellettem, hogy a bőr nem ért, hogy a levegő nem mozdult, úgy surrantál tovább, mint akit észrevenni nem szabad.

Néha mégis magadhoz húztál oda, a paplan alá. S bár mozgásunk, akár a szeretkezők mozgása, mégis kivüled maradtam, s te kivülem. Mint ha nem velünk történe. Nem remeghetett meg hús másodpercig (akár) a hasad. Ez így jó – mondtad. Pedig alig érhettem hozzád. A szemem nyitva és látom, nem velünk történik. A szemed csukva, hogy ne lásd: mégis velünk történik.

Miféle szörnyű pusztítást vittem végbe. Mivé tettem a

puha, vermeleg testet... Ütöttem magamat – kínosan ügyelve, hogy minden részem fájjon. De te, miként a magad fájdalmát, az enyémet sem érezted. Csak súlynak láttál, aki rádzuhan, s a lélek és a test után: most tönkrezúzza az ereket. Az ereket, a bőrt, s a még működő belső szerveket.

Ahogy megváltozott a vizek játéka az éjben, úgy pusztult semmivé Afrika. S hogy sírt

Mellettem éltél. Évről év. És veszett belőled az élet. Ha hozzád értem, azt mondtad, fáj, nyilallik ott a bőr, most ne, úgy látszik, fáradt-fáradt vagyok. Ha szóltam volna, éppcsak, aligis nyílt a száj, te sietve léptél arrébb, ha mégis, halkabb legyen vagy ne is értsd.

Mellettem feküdtél. Éjről éj. A paplanod alá csúsztam volna, de télen hideg, nyáron hőség... Ne fűts vagy ne hűts – sügtád, mintha fűteni vagy hűteni akarnék.

Olyan kihalt és zárt – mondtam egyszer, s te rávágta: Ugyan, minden rendben. Azt mondtad, nincs semmi baj. Azt mondtad, ne kérdezd, mi a baj, s hogy mit akarnék még